

NÉMETH FERENC – OROSZ ANNA

**EGY VÁRATLAN BEJELENTÉS:
MEGVALÓSULHAT-E AZ EU BŐVÍTÉSE 2030-RA?**

AN UNEXPECTED ANNOUNCEMENT:
CAN EU ENLARGEMENT BE ACHIEVED BY 2030?

Összefoglaló: Charles Michel bejelentése, miszerint 2030-ra a tagjelölt országoknak és az EU-nak is késznek kell lennie új tagok fogadására, meglehetősen ambiciózus. Az Európai Tanács elnökének kijelentése egyelőre csak politikai keretek között értelmezhető; a bővítéspolitika folytatásához elengedhetetlen az EU működési-intézményi struktúrájának átalakítása, valamint a csatlakozni kívánó országok belső reformfolyamatainak véghezvitele. Ukrajna integrálásának kérdése, illetve a kül- és biztonságpolitikai kérdésekben minősített többségi szavazásra való áttérés körüli viták ezt a meglehetősen bonyolult mátrixot még bonyolultabbá teszik. Az elkövetkező hónapokban szükséges lesz megtenni az első lépéseket a 2030-ra történő felkészüléshez, mielőtt a 2024-es európai és amerikai „szuperválasztási év” több hónapra elvonná ezen kérdésekről a figyelmet.

Kulcsszavak: EU, bővítéspolitika, belső reformok, Nyugat-Balkán, Ukrajna

Summary: *The announcement of Charles Michel that candidate countries and the EU should be ready to welcome new members by 2030 is ambitious. For the time being, this statement by the President of the European Council can only be interpreted in a political context; to pursue enlargement policy, it is essential to recalibrate the EU's operational and institutional structures and to carry out internal reforms in the candidate countries too. The issue of Ukraine's integration and the debates surrounding the switch to qualified majority voting on foreign and security policy issues make this rather complex matrix even more complicated. In the coming months, it will be necessary to take the first steps to prepare for 2030, before the „super-election year” of 2024 in Europe and the USA distracts attention from these issues for several months.*

Keywords: *EU, enlargement policy, internal reforms, Western Balkans, Ukraine*

Egy (politikai) bejelentés és annak utóélete

Charles Michel váratlan bejelentést tett a 2023. augusztus végén megrendezett Bledi Stratégiai Fórumon, amellyel ismételten felrázta az EU bővítéséről folyó diskurzust. Az Európai Tanács elnöke azt [javasolta](#), hogy az EU tűzzön ki „egyértelmű célt” a bővítéspolitikát illetően, amely irányadó lenne mindkét oldal – az EU és a tagjelölt országok – számára, nevezetesen azt, hogy 2030-ra álljanak készen az EU-csatlakozásra/bővítésre. Ugyan Michel az ukrajnai háború által teremtett helyzetet lehetőségnek tartja az EU bővítésének felgyorsításához, az elnök szerint a csatlakozási folyamatnak továbbra is teljesítményalapúnak kell maradnia. A bejelentést a nyugat-balkáni országok üdvözölték, de kételyeiknek is [hangot adtak](#). Az elemzés ezért az Európai Tanács elnökének kijelentésében lévő realitásokat vizsgálja meg, számításba

véve a nyugat-balkáni országok csatlakozási folyamatban elért eddigi eredményeit, az EU-bővítéspolitikára felértékelődését az ukrajnai háború tükrében, illetve az EU belső reformja kontra bővítése témakörének nyitott kérdéseit.

Reakciók a 2030-as céldátumjavaslatra

Michel kijelentését az Európai Bizottság rekordidő alatt szedte szét. Dana Spinant, az intézmény szóvivőhelyettese hangsúlyozta, hogy továbbra sem egy dátumhoz, hanem az elért eredményekhez **kötik** a tagjelölt országok előrehaladását. Hozzátette, Michel az Európai Bizottság elnökével, Ursula von der Leyennel sem egyeztetett a Bledben elhangzott beszédének tartalmáról. Az uniós külügyminiszterek informális (gymnichi) találkozóján Várhelyi Olivér szomszédság- és bővítéspolitikáért felelős uniós biztos **úgy nyilatkozott**, hogy ha az Európai Tanács komolyan gondolja a 2030-as céldátumot, az mindenképpen pozitív lépés, az Európai Bizottság pedig ehhez igazítva fog dolgozni októberi javaslatcsomagján. Hangsúlyozta azonban, hogy a csatlakozás nem időpont kérdése, hanem az akaraton és teljesítésen múlik az EU és a tagjelöltek részéről is.

Nem kizárólag az Európai Bizottság fogalmazott meg kritikát a 2030-as céldátummal kapcsolatban. Michel „iránymutatása” a francia elnök, Emmanuel Macron terveinek szintén ellentmond, aki először átfogó uniós reformot kíván végrehajtani, s egyfajta többsebességű Európát **létrehozni**. (Nem kérdéses, hogy az újonnan csatlakozó országok ezen többsebességű modell legkülső/leglazább szegmensében kapnának helyet.) A francia elnök arra helyezte a hangsúlyt, hogy egy több mint harminc országot magába foglaló EU-ban lehetetlen lesz az egyhangúságon alapuló döntéshozatal. Ugyan német részről a Michel-féle céldátumra nem érkezett hivatalos reakció, Olaf Scholz német kancellár pár hónapja egy „kibővített és megreformált EU” szükségességéről **beszélt** az Európai Parlamentben.

A nyugat-balkáni országok képviselői alapvetően örömdetesnek tartják a 2030-as céldátumra tett javaslatot, de meglehetősen szkeptizmussal fogadták azt. **Szerbia külügyminisztere, Ivica Dačić** a feltételek és a céldátumra tett javaslatok folyamatos változására hívta fel a figyelmet, illetve az ukrajnai háborús kontextusra reflektálva megjegyezte, hogy jobban örült volna, ha a térségük már a kilencvenes évek háborúja előtt ekkora figyelmet kapott volna, mert akkor talán nem tört volna ki a háború. Szintén frusztrációt tükröz Edi Rama vicce a Bledi Stratégiai Fórumon, miszerint ha a tagság a háborún múlik, akkor majd megtámadják egymást a balkáni országok. **Hozzátette** továbbá: nem hiszi, hogy az említett dátumig Albánia csatlakozni fog az EU-hoz. Az uniós tagság belátható időn belüli elérését övező kétségek eredménye is lehet (egyéb, politikai és gazdasági megfontolások mellett), hogy **Szerbiában** és a bosznia-hercegovinai Republika Srpskában is **témaként** merült fel a BRICS-hez való csatlakozás. A nem nyugati politikai-gazdasági rendszerek vetélytársakká válása pedig új fejezetet nyithat a nagyhatalmi befolyásszerzési kísérleteknek a Nyugat-Balkánon is.

Dátumok keresztüzében

Nem ez az első alkalom, hogy céldátumot jelöl ki egy vezető uniós politikus a további bővítési körök számára. Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság korábbi elnöke mandátumát egy azóta ikonikussá, egyben beteljesedetté vált kijelentéssel **indította**, miszerint

az általa vezetett bizottsági ciklus alatt nem kerül majd sor bővítésre. Ötéves mandátumának lejártához közelítve, 2018-ban már a 2025-öt látta reálisnak arra, hogy az EU új tagokat üdvözöljön köreiben. Felvetése azonban nem élvezte az EU tagállamainak támogatását, így el is halt az általa generált politikai lendület. Várhelyi Olivér 2019-ben, biztosi mandátuma megkezdésekor még arról beszélt, hogy ötéves megbízatása végéig legalább egy nyugat-balkáni ország csatlakozási tárgyalásait kívánja lezárni. A jelenlegi helyzetben elképzelhetetlen, hogy akár az éllovas Montenegróval is egy éven belül ez elérhető lenne.

Egy új(abb) céldátum jelentősége mindaddig relatív marad, amíg nem kerül mögé igazi tartalom. Ehhez az szükségeltetne, hogy az Európai Bizottság, illetve a tagjelölt államok is „szentesítsék” a céldátumot, egyben pedig elkészüljön egy ütemterv (*roadmap*) arra vonatkozóan, hogy miképpen lehet a kitűzött dátumra valóban befejezni a csatlakozási tárgyalásokat (vagyis: mik az elérendő célok, mikor és milyen reformokat hajt végre az EU és a tagjelölt ország). Noha a céldátumot elsősorban sok kritika érte, a két vezető uniós tagállam, Németország és Franciaország szakértői részéről szeptember közepén már megjelent egy közös javaslat, amely felvázolta az EU reformjának lehetséges fő irányát (mag-EU, EU, társult országok és az Európai Politikai Közösség), a döntéshozatal átalakítását, amelyben a döntő mechanizmussá a minősített többségi szavazás (*qualified majority voting*, QMV) válna. Az EU előtt álló, elsősorban Ukrajna újjáépítéséből és a háború kontinensre gyakorolt hatásaiból fakadó kihívások kezelésére a költségvetést is jelentősen növelnék, s ennek fényében készülne el 2028-ban az EU többéves pénzügyi kerete is. Ami magát a bővítést illeti, a terv egyfajta „fokozatos/lépcsőzetes integráció” (*staged integration*) irányába mozdítaná el a folyamatot, amelynek értelmében a tagjelölt országok meghatározott szakpolitikai területekhez kapnak hozzáférést (szavazati jog nélkül); ennek „végkifejelete” az egységes piachoz való korlátozás nélküli hozzáférés, illetve a valamikori teljes jogú tagság. Október elejére egy „költségkalkuláció” is napvilágot látott, amely alapján az újabb nagy körös (*big bang*) bővítés 260 milliárd euróba kerülne a következő hétéves költségvetésnek. Ennek oroszánrészt, 186 milliárd eurót Ukrajna kapna, míg a maradékon osztozna a hat nyugat-balkáni ország, valamint Moldova és Georgia. Ukrajna nem csak a csatlakozási folyamat során lenne fő kedvezményezett: csatlakozás esetén a kohéziós és agrártámogatások tekintetében is komoly támogatásokban részesülhetne, emellett jelentősen megváltoztatná az említett támogatások kedvezményezett körét, ami miatt komoly vita várható majd a tagállamok között (például Franciaország részéről) ezen politikák és támogatások reformja kapcsán.

Láthatjuk, hogy a céldátum megadása közel sem válaszol meg minden kérdést az EU bővítése kapcsán. Az EU belső reformja körül még számos kérdőjel van, így a nyugat-balkáni országok számára az sem egyértelmű, milyen EU-hoz kívánnak vagy fognak majd csatlakozni. Észak-Macedónia külügyminisztere, Bujar Osmani azt hangsúlyozta, hogy csak teljes jogú tagságban gondolkodnak, nem mennek bele másodlagos EU-tagságba, s ezt az álláspontot képviseli a többi tagjelölt ország is.

A nyugat-balkáni bővítés jelenlegi kihívásai

A nyugat-balkáni országok számára a 2003. évi szaloniki csúcson ajánlották fel az EU állam-és kormányfői a csatlakozási perspektívát. Az azóta eltelt húsz évben mindössze Horvátországnak sikerült elérnie a teljes jogú tagságot. A csatlakozási folyamat lassulása megnyilvánul abban is, hogy lassabban és egyre kevesebb csatlakozási fejezetet

nyitottak meg és zártak le a tagjelölt országok, már ha egyáltalán eljutottak a csatlakozási tárgyalások megnyitásáig. A legszélsőségesebb példa ez utóbbira Észak-Macedónia esete, amely 2005-ben vált tagjelöltté, de a Görögországgal való névvitája miatt nem kezdhette meg a tárgyalásokat. Miután sikeresen lezárult a név vita 2018-ban a preszpai megállapodásnak köszönhetően, Franciaország, majd Bulgária emelt vétót, így csak 2022. júliusban kapta meg a lehetőséget a tárgyalások megkezdésére, amely azonban még mindig ki van téve a bolgár vétó veszélyének.

Az ukrajnai háború folyamánként 2022-ben történtek kisebb előrelépések szinte mindegyik ország esetében: az észak-macedón csatlakozási tárgyalások megkezdése mellett Albánia is zöld utat kapott az első kormányközi konferencia megtartásához (vagyis a tényleges tárgyalások elindításához). Bosznia-Hercegovina szintén az orosz agresszió és befolyás ellensúlyozása végett kapta meg a tagjelölti státuszt 2022 decemberében, míg Koszovó vízumliberalizációjáról is pozitív döntés született. Montenegró és Szerbia esetében azonban már nem beszélhetünk kismértékű előrehaladásról sem. Szerbia 2021 végén nyitott meg utoljára új fejezeteket (a 4. klasztert), viszont vannak olyan, a háború miatt kiemelt fontosságúvá vált területek, mint az EU kül- és biztonságpolitikájához való **igazodás**, amelynek tekintetében még romlottak is az előrelépés kilátásai az ország ukrajnai háborúban képviselt álláspontja miatt.

Az 1. táblázat összegzi a legfontosabb mérföldköveket a nyugat-balkáni országok csatlakozási folyamata kapcsán, ami alapján megállapítható, milyen nagy mértékben lelassult a csatlakozási folyamat.

1. táblázat

A nyugat-balkáni országok EU-csatlakozási folyamatának főbb állomásai

	Stabilizációs és társulási megállapodás			EU-tagság		
	Tárgyalások kezdete	Aláírás	Hatálybalépés	Tagjelöltség	Tárgyalások kezdete	Csatlakozás
Albánia	2003	2006	2009	2014	2022. július	-
Bosznia-Hercegovina	2005	2008	2015	2022. december (kérelem benyújtása: 2016. február)	-	-
Észak-Macedónia	2000	2001	2004	2005	2022. július	-
Horvátország	2000	2001	2005	2004	2005	2013
Koszovó	2013	2015	2016	kérelem benyújtása: 2022. december	-	-
Montenegró	2005	2007	2010	2010	2012	-
Szerbia	2005	2008	2013	2012	2014 (a gyakorlatban 2015. december)	-

Megfigyelhető, hogy az utóbbi 6-8 évben a bővítéspolitikai veszített dinamikájából, s csak minimális, sokszor még az ukrajnai háború fényében is csak szimbolikus lépések történtek a Nyugat-Balkán uniós integrációjában. E folyamat háttérében az alábbi főbb tényezők állnak:

1. A korábbi keleti irányú bővítés tapasztalatai alapján előtérbe kerültek a csatlakozási folyamatban a jogállamisággal és a demokratikus intézményi fejlődéssel kapcsolatos, úgynevezett horizontális aspektusok (*fundamentals first*), amelyek nem teljesülése esetén az EU-nak lehetősége van lassítani a csatlakozási folyamatot. Egyúttal a csatlakozási tárgyalások tematikus fejezetei kapcsán is megjelentek olyan nyitási, köztes és zárási kritériumok (az ún. *benchmarkok*), amelyek teljesüléséről egyhangúan dönt a tanács, vagyis valamennyi tagállamnak a hozzájárulása szükséges a folyamat előrehaladásához. Röviden összegezve: 2013 után sokkal nehezebbé vált nemcsak az uniós joganyag átvétele, hanem az EU – vagyis a tagállamok – által állított elvárások teljesítése is.
2. Számos megoldatlan politikai kérdés terheli a térséget. Ezek egy része hagyományos kétoldalú vita, amely különösen akkor nehezíti a csatlakozási folyamat előrehaladását, amikor az egyik érintett fél az EU tagja, a másik pedig még csak (potenciális) tagjelölt. Ilyenre volt példa Észak-Macedónia korábbi névvitája Görögországgal, illetve a jelenleg is zajló vitája Bulgáriával. Albánia uniós csatlakozásának előrehaladását jelenleg ismét Görögország [blokkolhatja](#). Szerbia és Koszovó esetében a korábbi autonóm tartomány jogi státuszának rendezetlensége, Bosznia-Hercegovinában pedig az állam strukturális reformjáról szóló vita nyújtott alapot további politikai elvárások megfogalmazásához az EU részéről.
3. Az EU nyugat-európai államaiban meghatározóvá, egyben kibúvóvá vált az úgynevezett bővítési fáradtságra (*enlargement fatigue*) való hivatkozás, amely párosult az EU jövőjéről szóló vitával, hogy tudniillik haladhat-e párhuzamosan egymással az uniós intézményi (belső) reformja és a további bővítés? Az ukrajnai háború kitörése előtt a bővítés nem szerepelt a prioritások között az EU politikai agendáján, jelenleg pedig Ukrajna a mozgatórugója. A kiábrándultság a tagjelölt országok társadalmának szintjén is érezteti [hatását](#), amely az EU-hoz való csatlakozás megvalósulása körüli szkepticizmusban öltött testet. Ennek értelmében a bővítési fáradtság nemcsak a nyugat-európai országokat, de a Nyugat-Balkánt is ugyanolyan súllyal érinti.
4. Az EU-tagság elérésének távolodása hozzájárult a tagjelölt országokban a reformok politikai támogatottságának csökkenéséhez, illetve a többi külső szereplő (például Kína, Oroszország) jelenlétének felerősödéséhez, amely részben erodálta az EU normatív erejét a térségben. Gyakorlati példákkal alátámasztva: a tíz évvel ezelőtti állapothoz képest már nem lehet választásokat nyerni a Nyugat-Balkánon azzal az ígérettel, hogy a hatalomra jutó pártok közelebb viszik az országot az EU-hoz, s az Európai Bizottság által évente kiadott országjelentések sem vernek nagy politikai hullámokat vagy médiavisszhangot.

Ahogy a fenti példák is mutatják, a csatlakozási folyamatban való előrelépések nem szigorúan az egyes csatlakozási fejezetek tekintetében elért reformoknak köszönhetően valósulnak meg, hanem jelentős mértékben befolyásolja őket a nemzetközi (politikai) környezet alakulása. Mindez jelentősen gyengíti a bővítéspolitikai hitelességét és teljesítményalapú megítélését.

Az ukrajnai háború, illetve Ukrajna tagjelölti státuszának megadása nagymértékben átalakíthatja az uniós bővítéspolitikát, egyben rávilágítva arra, hogy a már „bejártott” feltételrendszerek alkalmazása mennyire relatív és politikai kontextustól függő. Ukrajna gyorsított integrációjával – év végétől pedig várhatóan a csatlakozási tárgyalásainak megnyitásával – az Európai Bizottság és a tagállamok olyan kritériumokról „feledkeznek meg”, amelyek a Nyugat-Balkán esetében minimumkövetelményekként szerepelnek. Ezek közé tartozik a jószomszédi viszony, a működőképes és versenyképes piacgazdaság fenntartása, illetve az, hogy a tagjelölt ország a csatlakozásakor ne exportáljon (újabb) konfliktusokat (megoldatlan politikai ügyeket) az EU-ba. Ezek háttérbe szorúlása Ukrajna, kisebb mértékben pedig Moldova esetében pedig egyszerre jelent frusztrációt és lehetőséget a Nyugat-Balkán számára.

A frusztráció oka éppen az előbbi játékszabályok felrúgása, a lehetőség pedig ugyancsak ebben rejlik. A Nyugat-Balkán bízhat abban, hogy Ukrajna árnyékában vagy oldalvívén ők is anélkül kerülnek közelebb az uniós tagsághoz, hogy két- és többoldalú vitáikat le kellene zárniuk, vagy az elvárt belső reformokat végre kellene hajtaniuk. Különösen Koszovó részéről volt érezhető kiemelkedő optimizmus, amely államiságának el nem ismertsége és a nemzetközi intézményekbe való nehézkes integrációja miatt a leginkább reménykedik a korábbi szabályok felrúgásában. A jelenlegi állapotok szerint Montenegrónak és Észak-Macedóniának lenne reális esélye arra, hogy csatlakozzon az EU-hoz az évtized végéig, a legtöbb országnál azonban kicsi a valószínűsége annak, hogy 2030-ig elvégezzék a házi feladataikat (vagyis megoldják fennálló problémáikat és végrehajtsák az EU részéről elvárt belső reformokat).

A bővítéspolitika megválaszolatlan kérdései

Az elkövetkező hónapok, illetve évek a bővítésre is kihatással lévő politikai vitáról fognak szólni: alapvetően az EU mint intézményi rendszer és globális szereplő szervezeti-működési elveiről, felépítéséről, valamint a döntéshozatal mikéntjéről. Ezek közül három olyan terület detektálható, amely közvetett módon is kihatással van (lehet) a bővítéspolitika jövőjére: 1. hány országot képes tagjává tenni az EU?; 2. haladhat-e kéz a kézben az uniós reform és a bővítéspolitika?; 3. lehetséges-e az áttérés kül- és biztonságpolitika, egyúttal pedig a bővítéspolitika területén QMV-re?

Mennyi az annyi: hány országgal bővíthető az EU?

Megoszlanak a vélemények arról, hogy 2030-ig (vagy szimplán a „jövőben”) hány taggal bővíülhet tovább az EU. Legtöbbször egy 36 tagból álló közösségre tesznek a vezetők [utalást](#), amely a nyugat-balkáni országok mellett az úgynevezett Társult Trió (*Associated Trio*) tagjelölt országait – Ukrainát, Moldovát és Georgiát – jelenti. Georgia tagjelölti státuszáról 2023 végén dönthet a tanács.

Beletartozik-e viszont a kibővült EU-ba Törökország? A nyilatkozatokból úgy tűnik, hogy amíg Recep Tayyip Erdoğan az ország vezetője, addig az EU egyfajta „különleges kapcsolatot” kíván fenntartani Ankarával, habár a török elnök [megpedzegette](#) – elsősorban belpolitikai célokból – a török uniós csatlakozást. Így reális, hogy egy 35-37 tagból álló EU-t kellene elképzelnünk a jövőben, amelyben Ukrajna (illetve Törökország) tagsága jelentősen átalakítaná a belső politikai dinamikákat, az uniós források elosztását, illetve (újra) a felszínre hozna kulturális és vallási kérdéseket is.

Félő, hogy ennyi taggal és egy jelentős uniós belső reform hiányában működés-képtelenné válik az EU (globális szerepét tovább erodálva), másrészt pedig kiüresedik a jelentősége. 2004 után is már nehéz egy fejlettségi-gazdasági szempontból, illetve politikai szemléletben nagyon megosztottá váló (a Kelet-Nyugat vagy a régi és új tagok dichotómiáját felszámolni képtelen) közösséget irányítani, de ez újabb tagokkal, különösen Ukrajnával még nehezebbnek bizonyulna. Ezen ellentétek csak növekedni fognak, ha 2030-ra valóban 8-9 új országgal bővül az EU.

EU belső reform és bővítés vagy EU belső reform után bővítés?

Ha reálisnak tartjuk a 2030-as céldátumot, akkor már most el kell kezdeni az uniós reformot, illetve – ahogyan arra Michel is rávilágított – az új, 2028-as többéves költségvetési tervnek már reflektálnia kell a kibővült EU-ra. A reformfolyamatok elindítása pedig annál is sürgetőbb feladat lesz, ugyanis a 2024-es évet az európai parlamenti választások, a felálló új Európai Bizottság, valamint az amerikai elnökválasztások fogják meghatározni; ezek fényében a bővítéspolitikai és az uniós belső reform sem biztos, hogy a politikai agenda felsőbb szintjein marad.

A reform kapcsán az egyik sarokkérdés az, hogy miként lehetne megreformálni úgy az uniós döntéshozatali mechanizmust, hogy az EU képes legyen gyorsan és határozottan dönteni és fellépni a nemzetközi szinten, s ezáltal hiteles szereplővé válni a világpolitikában. A francia elnök helyesen világít rá arra, hogy egy kibővült EU-ban (illetve már jelenlegi formájában sem) nem lenne működőképes az egyhangú döntéshozatal. Spanyolország és Németország már jelenleg is a legnagyobb támogatói a minősített többségi döntéshozatalra való áttérésnek az uniós külpolitikában. Az egyöntetű döntéshozatalról azonban a legtöbb kisebb, kelet-közép-európai tagállam nem kíván lemondani, hiszen szuverenitásuk egy újabb szeletét veszítenék el ezzel.

Van-e tényleges tagállami akarat a bővítés felgyorsítására és folytatására, ez az egyik fő kérdés. Az egy dolog, hogy a politikai diskurzus szintjén az ukrajnai háború visszahozta a témát (és történtek kis, inkább szimbolikus lépések), de elégedett lenne-e az összes, jelenlegi tagállam az új országokkal, amelyek közül egyik sem nettó befizető? Ráadásul a bővítéssel ismét fókuszba kerülnének olyan kérdések, mint az agrártámogatások fenntarthatósága, amelyek egyes vezető tagállamok (például Franciaország) „korábban megszerzett jogait” érintik, de a kohéziós forrásokból való részesedés tekintetében is jelentős változások állhatnának be. Ezek fényében Michel 2030-ra vonatkozó kijelentése korántsem tekinthető hitelesnek, ha az EU és az uniós bővítéspolitikai jelenlegi helyzetéből kiindulva próbáljuk elképzelni a jövőt. Emiatt pedig inkább úgy tűnik, hogy az EU belső reformja előtt nem képzelhető el új tagok felvétele.

Az előző fejezetekben már említettük, hogy az uniós intézmények (elsősorban az Európai Bizottság) és a legnagyobb tagállamok részéről már elkezdődött azon tervek kidolgozása, amelyekkel egyszerre érhető el az EU belső reformja és a tagjelölt államok „behozatala” az EU bizonyos szakpolitikai területeire. Az EU állam- és kormányfőinek október 6-i granadai találkozásánál, az Európai Politikai Közösség féléves meetingjén, valamint a berlini folyamat tiranai csúcstalálkozásán ugyan lehetőség adódott volna konkrét irányvonalak meghatározására, ez azonban rendre elmaradt. Helyette a Nyugat-Balkán – ugyanannyira fontos és szükséges – gazdasági fejlesztése,

valamint a közös piachoz való részleges hozzáférést biztosító reformok kerültek a [középpontba](#). Ebből pedig arra következtethetünk, hogy az EU jövőjét érintő belső kérdések, illetve a bővítéspolitiká sorsa az elkövetkező évek legmegosztóbb és legégetőbb kérdésköreivé fognak válni.

MKI ELEMZÉS

A Magyar Külügyi Intézet időszaki kiadványa

Kiadó:

© A Magyar Külügyi Intézet, 2023.

Szerző:

NÉMETH FERENC – OROSZ ANNA

Lektorálta:

VIOLA CINTIA

Nyelvi lektor: T-Kontakt Kft. | Tördelés: Lévárt Tamás

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Magyar Külügyi Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

ISSN 2063-9244

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2023.51>

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.